

RARITĂȚI AVIFAUNISTICE CONSEMNAȚE ÎN OLTENIA

AVIFAUNISTICAL RARENESS IN OLTENIA

MIRELA SABINA RIDICHE

Summary

This work, realized as a consequence of the analysis of the ornithological collections and literature, presents species of rare birds, occasional and/or exceptional, seen in the ecosystems from all biogeographical areas (the alpin area, the mountain area, the hills area, the plain, the Danube Meadow) from all five sectors of Oltenia.

On realizing the picture of the avifaunistical rareness from Oltenia we took into consideration the frequency of the mentions, the importance of the species in the Red Book of the vertebrates from Romania (2004) and the Threat Status in Europe, made by Tucker and Heath (1994).

Cuvinte cheie: rarități avifaunistice, Oltenia, statut de conservare

Key words: avifaunistical rareness, Oltenia, Threat Status

INTRODUCERE

Situată în sud-vestul României, Oltenia este delimitată la nord de Carpații Meridionali, la est de râul Olt, iar la sud-vest de Dunăre, înscriindu-se între 43° 43' longitudine estică la Gura Oltului și 45° 23' latitudine nordică la Parâng.

Unitățile fizico-geografice ale provinciei sunt etajate astfel: zona montană (între 2518m și 1000m); zona subcarpatică (între 1000m și 600m); podișul Getic (între 600/500m și 200/150 m); câmpia Olteniei (între 200m și 30/23 m); lunca Dunării (23m).

Conform cu tipurile de relief, care se succed de la nord spre sud ca într-un amfiteatru se diferențiază următoarele zone de vegetație: zona alpină cu subzona golului alpin sau pășunea alpină și subzona jneapănului; zona montană forestieră, în care se diferențiază subzona pădurilor de conifere și subzona pădurilor mixte (făgete + molidiș); zona pădurilor de foioase - dezvoltată pe relieful munților mijlocii (ex. Munții Mehedinți), dealurilor și podișului Getic până la contactul cu câmpia - cuprinde subzona fagului, subzona pădurilor amestecate: fag și gorun, subzona gorunului și subzona stejarului; zona de silvostepă - bine reprezentată în Câmpia Olteniei - cuprinde suprafețe complet despădurite și păduri mici și izolate de Quercinaee alternate cu pajiști xerofile și xero-mezofile; lunca Dunării, cu vegetație specifică (păduri de plop, salcie sau șleau de luncă, pajiști mezofile și/sau higrofile).

Din punct de vedere hidrografic, Dunărea reprezintă artera cea mai importantă, ea scaldând granițele Olteniei pe o distanță de peste 300 km; în acest sector fluviul colectează, de la vest la est următoarele cursuri de apă: Bahna, Topolnița, Blahnița, Deznățuiul, Jiul și Oltul; aceștia din urmă formează, împreună cu afluenții lor, două mari bazine hidrografice în partea centrală și respectiv în partea estică a provinciei.

Deși Oltenia are o climă temperat-continentală, complexitatea formelor de relief determină variații mari ale climatului cu implicații și asupra vegetației și faunei. În partea de vest se fac simțite influențe de climă mediteraneană, iar la est iernile sunt reci. În nord, pe munți și în zona subcarpatică, climatul este umed, cu ierni aspre și veri scurte, în timp ce în sudul provinciei iernile sunt blânde și verile secetoase.

Climatul cel mai blând se găsește în părțile Tismanei, Tr. Severin și Orșovei, unde crește o vegetație specifică climei mediteraneene (păduri de castan, păduri de liliac sălbatic).

În general, clima Olteniei este simțitor mai blândă decât în restul țării, acesta datorită influențelor mediteraneene și adăpostului pe care îl oferă Carpații meridionali.

Vânturile dominante sunt: crivățul din est, austrul din vest și băltărețul de la sud viteza lor medie fiind apreciată la cca. 26 km/oră.

Din punct de vedere ornitologic, contele italian L. F. MARSIGLI poate fi considerat pionierul cercetărilor ornitologice în sudul țării, respectiv în sectorul dunărean cuprins între Banat și Marea Neagră; cele 65 de specii acvatice descrise și ilustrate în lucrarea sa *Danubius Pannonico-Mysicus observationibus* (1726) au fost confirmate și de ornitologii secolului XX. C. WALSTEIN a publicat prima lucrare ornitologică în limba română în urma observațiilor efectuate în 1844, în centrul Olteniei, asupra cuibăritului speciei *Tadorna tadorna* și a biologiei și anatomiei cucului (*Cuculus canorus*).

Activitatea ornitologică din Oltenia este mai puțin susținută în prima jumătate a secolului XX, mențiunile apărute sub formă de note sau știri scurte aparținând autorilor: R. CĂLINESCU, I. N. PRELIPCEANU, IONESCU – ARGETOAIA, M. SĂULESCU ș.a. Se remarcă însă, în această perioadă, volumele lui R. V. DOMBROWSKI și D. LINȚIA care înglobează date și observații de pe întreg teritoriul României, cele din Oltenia fiind însă sumare.

După 1960, cercetările și preocupările ornitologice iau amploare și se extind în toate zonele biogeografice ale Olteniei, cele mai însemnate contribuții cu privire la sistematica, nomenclatura, zoogeografia, ecologia, etologia, dinamica și migrația păsărilor fiind aduse de:

- M. TĂLPEANU (1961–1972), care și-a concentrat studiile asupra avifaunei din lunca inundabilă a Dunării, în sectorul Calafat – Olt (jud. Dolj și Olt) întocmind pentru această zonă o listă de 187 specii și subspecii;
- M. POPESCU (1966–1975), care a publicat rezultatele cercetării privind avifauna munților Parâng – Vâlcan și depresiunea Petroșani (jud. Gorj), identificând în această zonă 133 specii și subspecii; în plus el a întocmit o bogată colecție de paseriforme, din care o mare parte a fost achiziționată de Muzeul Olteniei Craiova;
- E. NADRA în colaborare cu M. TĂLPEANU (1968), care au publicat date referitoare la 166 specii de păsări semnalate în vestul și nord-vestul Olteniei (jud. Mehedinți);
- I. CĂTUNEANU (1985) și A. PAPADOPOL (1982, 1984), care au întreprins cercetări ornitologice de anvergură în mai multe departamente ale Olteniei (mai cu seamă în centrul, sud-estul și nord-estul provinciei), rezultatele cercetărilor lor însumând 104 și respectiv 120 specii și subspecii.

Paralel cu cercetarea avifaunelor din diverse ecosisteme ale Olteniei, în primele decenii ale secolului trecut a început constituirea și dezvoltarea de Colecții Ornitologice la Muzeul Olteniei Craiova, Muzeul Regiunii “Porțile de Fier” Dr. T. Severin, Muzeul Orlea (jud. Olt); Muzeul Național de Istorie Naturală “Gr. Antipa își completează de asemenea colecțiile, cu material ornitologic prelevat din diverse zone ale provinciei. **Prelucrarea științifică a patrimoniului ornitologic depozitat în aceste instituții s-a datorat mai multor specialiști muzeografi (ex: ELENA BAZILESCU, M. TĂLPEANU, A. PAPADOPOL, EUGENIA BOTU, MIRELA RIDICHE) cât și universitari (ex. SORESCU CONSTANTINA, CRUCE M.) care au pus în evidență diversitatea avifaunistică, a provinciei, statutul unor specii rare, precum și aspecte legate de migrație, frecvență, abundență ș.a.

Cercetările ornitologice actuale din Oltenia sunt susținute în principal de specialiști ai Muzeului Olteniei și Universității din Craiova, care urmăresc monitorizarea avifaunei din lunca Dunării (MIRELA RIDICHE, NARCISA ORZAȚĂ) și din centrul și sud-estul județului Dolj (CARMEN BĂLESCU, D. ȘTEFĂNESCU) totodată cu biologia, ecologia și statutul de conservare al speciilor;

Ca urmare a acestor cercetări se apreciază că avifauna din Oltenia însumează 267 specii (ceea ce reprezintă cca. 70% din avifauna României) multe din acestea având statut de specii rare, în declin, vulnerabile sau periclitae sau fiind consemnate ocazional în ecosistemele Olteniei.

MATERIAL ȘI METODA DE LUCRU

Lista rarităților avifaunistice din Oltenia s-a realizat în urma analizei colecțiilor și literaturii ornitologice având în vedere frecvența consemnărilor, statutul speciilor în Lista Roșie a vertebratelor din România (Academia Română și M.N.I.N. “Gr. Antipa”, 2004), precum și statutul de conservare al acestora în Europa (Threat Status), întocmit de TUCKER și HEATH (1994).

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În tabelul nr.1 figurează toate speciile de păsări rare cunoscute până în prezent în Oltenia, ca urmare a cercetărilor și capturărilor efectuate, de-a lungul deceniilor, de numeroși oameni de știință sau vânători iscușiți, în ecosistemele din toate zonele de altitudine și latitudine, respectiv din toate cele cinci departamente ale provinciei.**

Tabel 1. Lista rarităților avifaunistice din Oltenia.
List avifaunistical rareness from Oltenia.

SPECII ȘI SUBSPECII	STATUT	MENTIUNI	PREZENȚA ÎN COLECȚII
<i>Gavia arctica</i> (L.)	OI	TĂLPEANU et al. (1964-1974); BAZILESCU (1973); NADRA & TĂLPEANU (1975); BAZILESCU et al. (1980); CĂTUNEANU (1979, 1985); RIDICHE (1999).	M. Olteniei Craiova M. Reg. Porțile de Fier Dr. T. Severin
<i>Podiceps nigricollis</i> (CH. L. BREHM)	OV	MARSIGLI (1726); BAZILESCU et al. (1980).	M. Olteniei Craiova
<i>Podiceps griseigena</i> (BODD.)	OV	TĂLPEANU et al. (1963–1974).	
<i>Pelecanus onocrotalus</i> (L.)	P	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1963–1974); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova
<i>Pelecanus crispus</i> (BRUCH)	P	TĂLPEANU et al. (1963–1974); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004); ORZAȚĂ (2002).	
<i>Ciconia nigra</i> (L.)	OV	TĂLPEANU et al. (1963–1974); POPESCU (1971-1973); IONETE (1974); GROSSU & POPESCU (1975); GĂINĂ (1981); PAPADOPOL (1982, 1984); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova

<i>Plegadis falcinellus</i> (L.)	P	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1963–1974); RIDICHE et al. (1998-2004); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova
<i>Platalea leucorodia</i> (L.)	P	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1963–1974); VESPREMEANU (1967); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova
<i>Phoenicopterus ruber</i> (L.)	AC	TĂLPEANU et al. (1964).	M. Orlea (Olt)
<i>Anser fabalis</i> (LATH.)	OI, AC	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1964–1974).	M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Anser erythropus</i> (L.)	OI	TĂLPEANU et al. (1964–1974); RIDICHE, RIDICHE et al. (1997-2004); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Branta ruficollis</i> (PALL.)	OI	TĂLPEANU et al. (1964–1974); BAZILESCU (1969, 1973); BAZILESCU et al. (1980); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004).	M. Olteniei Craiova
<i>Tadorna ferruginea</i> (PALL.)	P	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1964–1974); RIDICHE (1999).	M. Olteniei Craiova
<i>Tadorna tadorna</i> (L.)	P, OI	MARSIGLI (1726); WALSTEIN (1853); BĂCESCU (1961); TĂLPEANU et al. (1964–1974); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Netta rufina</i> (PALL.)	P	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1964–1974); BAZILESCU et al. (1980) (?).	M. Olteniei Craiova.
<i>Aythya nyroca</i> (GULD)	OV	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1963-1974); BAZILESCU et al. (1980); PAPADOPOL (1982, 1984); RIDICHE (1998-2004); BĂLESCU (2000); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Melanita fusca</i> (L.)	AC	MARSIGLI (1726).	
<i>Bucephala clangula</i> (L.)	OI	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1964-1974); RIDICHE, RIDICHE et al. (1997-2004).	M. Olteniei Craiova
<i>Mergus albellus</i> (L.)	OI	MARSIGLI (1726); IONESCU-ARGETOAIA (1937); TĂLPEANU et al. (1964-1974); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004).	M. Olteniei Craiova
<i>Pernis apivorus</i> (L.)	OV	BĂCESCU (1961); ȘTEFĂNESCU (2000-).	M. Olteniei Craiova
<i>Milvus migrans</i> (BODD.)	OV	TĂLPEANU et al. (1963–1974); NADRA & TĂLPEANU (1975); BAZILESCU et al. (1980) (?); ȘTEFĂNESCU (2000)	M. Olteniei Craiova
<i>Milvus milvus</i> (L.)	P, OV?	POPESCU (1971-1973); GROSSU & POPESCU (1975); BAZILESCU et al. (1980) (?); PAPADOPOL (1982, 1984); CĂTUNEANU (1979, 1985).	M. Olteniei Craiova
<i>Haliaeetus albicilla</i> (L.)	MP	BĂCESCU (1961); TĂLPEANU et al. (1964–1974); IONETE (1963); BAZILESCU et al. (1980); RIDICHE, RIDICHE (1998-2004); ȘTEFĂNESCU (2000); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova M. Reg. Porțile de Fier Dr. T. Severin M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Gyps fulvus</i> (HABL.) *	?	BĂCESCU (1969) (?); POPESCU (1973); BAZILESCU et al. (1980) (?).	M. Olteniei Craiova
<i>Circaetus gallicus</i> (GMEL.)	P, OV?	POPESCU (1971-1973); GROSSU & POPESCU (1975); NADRA & TĂLPEANU (1975); BAZILESCU et al. (1980);	M. Olteniei Craiova
<i>Circus macrourus</i> (GMEL.)	P	TĂLPEANU et al. (1964–1974).	
<i>Accipiter brevipes</i> (SEV.)	OV	ȘTEFĂNESCU și Group Milvus (2005)	
<i>Buteo rufinus</i> (CRETZSCHEM)	P, OV	ȘTEFĂNESCU (2000); RIDICHE, RIDICHE et al. (1999, 2004); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova
<i>Aquila pomarina</i> (CH. L. BREHM)	OV, P	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1964–1974); POPESCU (1971-1973); GROSSU & POPESCU (1975); NADRA & TĂLPEANU (1975); RIDICHE et al. (2004).	
<i>Aquila clanga</i> (PALL.)	P, OV?	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1964–1974); BAZILESCU et al. (1980).	M. Olteniei Craiova
<i>Aquila chrysaetos</i> (L.)	S	POPESCU (1971-1973); GROSSU BĂCESCU	M.N.I.N. „Gr. Antipa”

		(1961); POPESCU & GROSSU (1975).	
<i>Pandion haliaetus</i> (L.)	P	TĂLPEANU et al. (1964-1974); NADRA & TĂLPEANU (1975).	
<i>Falco naumanni</i> (FLEISCHER)	OV	POPESCU (1971-1974); ORZAȚĂ (2002).	
<i>Falco vespertinus</i> (L.)	OV	TĂLPEANU et al. (1964-1974); POPESCU (1971-1973); PAPADOPOL (1982, 1984); CĂTUNEANU (1979, 1985); RIDICHE (1999); ȘTEFĂNESCU (2000).	
<i>Falco peregrinus</i> (TUNST)	P	TĂLPEANU et al. (1964-1974); POPESCU (1969-1974, 2000); POPESCU & GROSSU (1975) RIDICHE (1999); ȘTEFĂNESCU (2000).	M. Olteniei Craiova M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Alectoris graeca</i> (MEISN.)*	?	RIDICHE (1999).	M. Olteniei Craiova
<i>Crex crex</i> (L.)	OV	NADRA & TĂLPEANU (1975); BAZILESCU et al. (1980).	M. Olteniei Craiova
<i>Grus grus</i> (L.)	P	MARSIGLI (1726); NADRA & TĂLPEANU (1975); BAZILESCU et al. (1980).	M. Olteniei Craiova
<i>Otis tarda</i> (L.)*	?	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1964-1974); CIOBANU & LEMNARU (1974); BAZILESCU et al. (1980); CĂTUNEANU (1979, 1985).	M. Olteniei Craiova
<i>Haematopus ostralegus</i> (L.)	P	TĂLPEANU et al. (1964-1974); BAZILESCU et al. (1980) (?); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova
<i>Himantopus himantopus</i> (L.)	P, OV	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1963-1974); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004); BĂLESCU (2000); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova
<i>Recurvirostra avosetta</i> (L.)	P	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1964-1974); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova; M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Burhinus oediconemus</i> (L.)	OV	PRELIPCEANU (1934); TĂLPEANU et al. (1963-1974) BAZILESCU (1969, 1973).	M. Olteniei Craiova
<i>Glareola pratincola</i> (L.)	OV	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1963-1974); BAZILESCU et al. (1980); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Charadrius (Eudromias) morinellus</i> (L.)	OV, P	PAPADOPOL (1982, 1984).	
<i>Pluvialis apricaria altifrons</i> (CH. L. BREHM)	P	MARSIGLI (1726); BAZILESCU et al. (1980) (?).	M. Olteniei Craiova
<i>Pluvialis squatarola</i> (L.)	P	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1962-1974).	
<i>Calidris temminckii</i> (LEISL.)	P	RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004).	
<i>Lymnocyptes minimus</i> (BRUNN)	AC	MARSIGLI (1726).	
<i>Capella (Gallinago) media</i> (LATH.)	P	TĂLPEANU et al. (1962-1974).	
<i>Numenius tenuirostris</i> (VIEILL.)	AC	MARSIGLI (1726).	
<i>Tringa nebularia</i> (GUNN.)	P	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1964-1974); ORZAȚĂ (2002).	
<i>Tringa glareola</i> (L.)	P	TĂLPEANU et al. (1963-1974); NADRA & TĂLPEANU (1975); ORZAȚĂ (2002).	M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Stercorarius pomarinus</i> (TEMM.)	AC	TĂLPEANU et al. (1962,1974).	M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Sterna caspia</i> (PALL.) (<i>Hydroprogne tschegrava</i> (LEPECHIN))	P	TĂLPEANU et al. (1964-1974); BAZILESCU (1969, 1973); BAZILESCU et al. (1980); RIDICHE, RIDICHE et al. (1998-2004); ORZAȚĂ (2002).	M. Olteniei Craiova.
<i>Sterna a. albifrons</i> (PALL.)	P, OV	BĂCESCU (1961); TĂLPEANU et al. (1963-1974); ORZAȚĂ (2002).	
<i>Chlidonias leucopterus</i>	P, OV	MARSIGLI (1726); TĂLPEANU et al. (1963-	

(TEMM.)		1974).	
<i>Glaucidium passerinum</i> (L.)	S	BĂCESCU (1961); POPESCU (1970); BAZILESCU et al. (1980).	M. Olteniei Craiova.
<i>Bubo bubo</i> (L.)	S	TĂLPEANU et al. (1964–1974); POPESCU (1970-1974); GROSSU & POPESCU (1975); BAZILESCU și col.(1980).	M. Olteniei Craiova.
<i>Asio flammeus</i> (PONT)	OI	TĂLPEANU et al. (1964–1974); POPESCU (1970-1974, 2000); GROSSU & POPESCU (1975); BAZILESCU et al. (1980); RIDICHE (1999).	M. Olteniei Craiova.
<i>Aegolius funereus</i> (L.)	AC	POPESCU (1970).	
<i>Apus melba</i> (L.)	OV	SĚMEN (1967, 1969); POPESCU (1970-1974, 2000); GROSSU & POPESCU (1975); NADRA & TĂLPEANU (1975); CĂTUNEANU (1979, 1985);	M. Reg. Porțile de Fier Dr. T. Severin;
<i>Eremophila alpestris flava</i> (GMEL.)	OI	TĂLPEANU et al. (1974); POPESCU (1970-1974); POPESCU (1972); GROSSU & POPESCU (1975); RIDICHE (1999).	M. Olteniei Craiova; M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Eremophila alpestris balcanica</i> (REICHENOV)	OV	POPESCU (1970-1974); GROSSU & POPESCU (1975).	
<i>Ptyonoprogne rupestris</i> (SCOP)	OV	NADRA & TĂLPEANU (1975); CĂTUNEANU (1979, 1985); PETRESCU et al. (2004).	
<i>Anthus p. pratensis</i> (L.)	P, OV	PAPADOPOL (1982, 1984); CĂTUNEANU (1979, 1985).	
<i>Anthus cervinus</i> (PALL.)	P	PAPADOPOL (1982, 1984).	
<i>Oenanthe hispanica melano-leuca</i> (GULD.)	OV	NADRA & TĂLPEANU (1975).	
<i>Cettia cetti</i> (TEMM.)	S	CĂTUNEANU (1979, 1985).	M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Locustella n. naevia</i> (BODD.)	OV	TĂLPEANU et al. (1964–1974); ORZAȚĂ (2002)	
<i>Panurus biarmicus russicus</i> (CH. L. BREHM)	MP	BĂCESCU (1961); BAZILESCU et al. (1980) (?).	M. Olteniei Craiova
<i>Lanius senator</i> (L.)	AC	TĂLPEANU et al. (1974).	
<i>Corvus corax</i> (L.)		POPESCU (1969-1974); NADRA & TĂLPEANU (1975); BAZILESCU et al. (1980); PAPADOPOL (1982, 1984); CĂTUNEANU (1979, 1985); ORZAȚĂ (2003).	
<i>Sturnus roseus</i> (L.)	AC	PRELIPCEANU (1936).	M. Olteniei Craiova
<i>Serinus serinus</i> (L.)	OV	PAPADOPOL (1982, 1984).	
<i>Plectrophenax n. nivalis</i> (L.)	AC	TĂLPEANU et al. (1962–1974).	M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Emberiza c. cirulus</i> (L.)	MP	POPESCU (1969-1974); GROSSU & POPESCU (1975); NADRA & TĂLPEANU (1975); BAZILESCU et al. (1980); RIDICHE (1999).	M. Olteniei Craiova M. Reg. Porțile de Fier Dr. T. Severin M.N.I.N. „Gr. Antipa”
<i>Emberiza cia</i> (L.)	S	POPESCU (1969-1974); GROSSU & POPESCU (1975); NADRA & TĂLPEANU (1975); PAPADOPOL (1982, 1984).	

Legendă: OV – oaspete de vară; OI – oaspete de iarnă; P – specie de pasaj; S – sedentară; ? – situație necunoscută; M. Muzeul; *Specie dispărută, în prezent, din fauna Olteniei

Conform tabelului se constată următoarele:

- speciile *Podiceps griseigena*, *Pheonicopterus ruber*, *Melanita fusca*, *Circus macrourus*, *Stercorarius pomarinus*, *Aegolius funereus*, *Cercotrichas galactotes syriacus*, *Sturnus roseus*, *Alectoris graeca*, *Lymnocyptes minimus*, *Capella (Gallinago) media*, *Numenius tenuirostris*, *Plectrophenax nivalis*, pot fi considerate accidentale sau ca elemente faunistice foarte rare în Oltenia, date fiind mențiunile singulare din literatura de specialitate;

- majoritatea speciilor acvatice (*Gavia arctica*, *Podiceps nigricollis*, *P. griseigena*, *Pelecanus onocrotalus*, *P. crispus*, *Ciconia nigra*, *Plegadis falinellus*, *Platalea leucorodia*, *Phoenicopterus ruber*, *Anser erythropus*, *A. fabalis*, *Branta ruficollis*, *Tadorna ferruginea*, *T. tadorna*, *Netta rufina*, *Aythya nyroca*, *Melanita fusca*, *Bucephala clangula*, *Mergus albellus*, *Haliaeetus albicilla*, *Haematopus ostralegus*, *Himantopus himantopus*, *Recurvirostra avosetta*,

Burhinus oedicnemus, *Tringa nebularia*, *T. glareola*, *Stercorarius pomarinus*, *Sterna caspia*, *S. albifrons*, *Chlidonias leucopterus* ș.a. consemnate de TĂLPEANU, VESPREMEANU, PAPADOPOI, CĂTUNEANU, BAZILESCU, RIDICHE, ȘTEFĂNESCU, BĂLESCU, ORZAȚĂ au fost observate și/sau capturate în zona sudică și central sudică a provinciei având ca punct de plecare Lunca Dunării în sectorul Calafat-Olt și înaintând spre municipiul Craiova și împrejurimile acestuia; primele observații privind avifauna acvatică în lungul Dunării au aparținut lui MARSIGLI (1726).

- câteva elemente rare din avifauna mediteraneană și paleoxeromontană reprezentate de *Apus melba*, *Ptyonoprogne rupestris*, *Oenanthe hispanica melanoleuca*, *Emberiza cia* ș.a. au fost consemnate de NADRA, NADRA-TĂLPEANU, CĂTUNEANU, PAPADOPOI, în urma cercetărilor efectuate în zona carstică a vestului și nord-vestului Olteniei (sectorul Dr. Tr. Severin-Orșova-Șvinița-Izverna-Cloșani);

- îndelungatele observații ornitologice ale lui POPESCU în zona munților Parâng-Vâlcan, din nordul Olteniei contribuie la cunoașterea avifaunei montane și submontane, unele specii fiind foarte rar semnalate în zonă, deci și în Oltenia: *Milvus milvus*, *Circaetus gallicus*, *Aquila chrysaetos*, *A. pomarina*, *Falco peregrinus*, *Tetrao urogallus*, *Apus melba*, *Emberiza cirus*, *E. cia* ș.a;

- rezultatele cercetărilor lui CĂTUNEANU și PAPADOPOI în sud-estul provinciei (sectorul Piatra-Olt-Balș-Slatina) și-n nord-est (sectorul Drăgășani - Rm. Vâlcea - Călimănești) completează lista rarităților din Oltenia (ex. *Milvus milvus*, *Otis tarda*, *Apus melba*, *Cercotrichas galactotes syriacus* ș.a).

Multe din speciile care figurează în lista rarităților avifaunistice din Oltenia au un statut de conservare nefavorabil, fiind prezente în Cartea Roșie (2005) a vertebratelor și constituind obiectul preocupărilor de conservare în Europa, respectiv în România.

Tabel 2. Specii prezente în Cartea Roșie și statutul de conservare al acestora.
Species presents in the Red Book and the status conservation (Threat Status).

SPECIA	STATUTUL DE CONSERVARE	
	ROMÂNIA	EUROPA
<i>Pelecanus onocrotalus</i> (L.)	V	R
<i>Pelecanus crispus</i> (BRUCH.)	P	V
<i>Ciconia nigra</i> (L.)	V	R
<i>Plegadis falcinellus</i> (L.)	V	D
<i>Platalea leucorodia</i> (L.)	P	P
<i>Anser erythropus</i> (L.)	CP	V
<i>Branta ruficollis</i> (PALL.)	P	P
<i>Tadorna ferruginea</i> (PALL.)	CP	V
<i>Tadorna tadorna</i> (L.)	V	S
<i>Netta rufina</i> (PALL.)	P	D
<i>Aythya nyroca</i> (GULD.)	V	V
<i>Bucephala clangula</i> (L.)	V	S
<i>Mergus albellus</i> (L.)	V	V
<i>Pernis apivorus</i> (L.)	V	S
<i>Milvus migrans</i> (BODD.)	CP	V
<i>Milvus milvus</i> (L.)	P	S
<i>Haliaetus albicilla</i> (L.)	CP	R
<i>Gyps fulvus</i> (HABL.)	CP	R
<i>Circaetus gallicus</i> (GMEL.)	V	R
<i>Circus macrourus</i> (GMEL.)	P	P
<i>Accipiter brevipes</i> (SEV.)	V	R
<i>Buteo rufinus</i> (CRETZSCHEM)	V	P
<i>Aquila pomarina</i> (CH. L. BREHM.)	V	R
<i>Aquila clanga</i> (PALL.)	CP	P
<i>Aquila chrysaetos</i> (L.)	P	R
<i>Pandion haliaetus</i> (L.)	V	
<i>Falco naumanni</i> (FLEISCHER)	V	V
<i>Falco vespertinus</i> (L.)	V	V
<i>Falco peregrinus</i> (TUNST.)	P	R
<i>Crex crex</i> (L.)	V	V
<i>Grus grus</i> (L.)	V	V
<i>Otis tarda</i> (L.)	CP	D
<i>Haematopus ostralegus</i> (L.)	V	S
<i>Himantopus himantopus</i> (L.)	P	S
<i>Recurvirostra avosetta</i> (L.)	V	L
<i>Burhinus oedicnemus</i> (L.)	P	V

<i>Glareola pratincola</i> (L.)	V	P
<i>Charadrius (Eudromias) morinellus</i> (L.)	CP	S (p)
<i>Numenius tenuirostris</i> (VIEILL.)	CP	?
<i>Sterna albifrons</i> (PALL.)	P	D
<i>Bubo bubo</i> (L.)	V	V
<i>Asio flammeus</i> (L.)	V	V
<i>Eremophila alpestris</i> (L.)	V	S (p)
<i>Sturnus roseus</i> (L.)	V	S (V)
<i>Corvus corax</i> (L.)	P	S (p)

Legendă: CP - critic periclitată; P - periclitată; V - vulnerabilă; R - rară; D - în declin; L - cu areal limitat; S – în siguranță; (p) - statut provizoriu.

Pentru toate păsările menționate mai sus sunt necesare măsuri de conservare transfrontaliere sporite, atât în ceea ce privesc speciile (ex. sunt interzise vânatoarea și/sau orice formă de capturare, colectarea de ouă ș.a.), cât și habitatele preferate pentru odihnă, hrană și cuibărit (ex. ameliorarea și/sau protecția zonelor forestiere și a zonelor umede, exploatarea durabilă a acestora ș.a.).

CONCLUZII

Studiul de față, realizat în urma analizei colecțiilor și literaturii ornitologice prezintă speciile de păsări rare, ocazionale sau excepționale, consemnate în ecosistemele din toate zonele biogeografice (zona alpină, zona montană, zona colinară, câmpie, Lunca Dunării), din toate cele cinci departamente ale Olteniei.

Din punct de vedere fenologic, ponderea mare o au speciile de pasaj și oaspeți de vară, urmate de speciile accidentale, oaspeți de iarnă și sedentare/parțial migratoare.

Majoritatea speciilor menționate fac obiectul preocupărilor de conservare din Europa, respectiv din România. Pentru atingerea acestui deziderat sunt necesare măsuri transfrontaliere de protecție și reabilitare, atât în ceea ce privește speciile cât și habitatele lor naturale.

BIBLIOGRAFIE

- BĂCESCU M. 1961. *Păsările în nomenclatura și viața poporului Român*. Ed. Academiei R.P.R, București: 1- 441.
- BĂLESCU CARMEN. 2000. *Contribuții la cunoașterea avifaunei municipiului Craiova*, Oltenia. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova. **6**: 172-178.
- BĂLESCU CARMEN & RIDICHE MIRELA SABINA. 2001. *Noi date despre avifauna municipiului Craiova*. Oltenia. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova. **17**: 131-135.
- BĂLESCU CARMEN. 2002. *Avifauna acvatică a municipiului Craiova*. Oltenia. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova **18**: 207-212.
- BAZILESCU ELENA. 1973. *Piese rare și inelate în Muzeul Olteniei*. Stud. și Cerc. Rm. Vâlcea: 247-254.
- BAZILESCU ELENA, SORESCU CONSTANTINA, CRUCE M., POPESCU M. 1980. *Catalogul sistematic al colecțiilor de vertebrate din Muzeul Olteniei*. Șt. Nat. Stud. Com. Craiova: 311 – 401.
- BICHICEANU M. 1969. “*Danubius Pannonica-Mysicus Observationibus 1726*”, prima lucrare științifică despre peștii și păsările Dunării. Vîn. Pesc. Sp. 3: 6-7.
- BOTU EUGENIA. 1999. *Colecția de păsări a secției de Științele Naturii a Muzeului Regiunii “Porțile de Fier”*. Drobeta. Tr. Severin **9**: 236-251.
- BOTNARIUC N. & TATOLE VICTORIA. 2005. *Cartea roșie a vertebratelor din România*. fascic. Aves. MUNTEANU D. Acad. Rom. și M.N.I.N. „Gr. Antipa”. București: 85-174.
- CĂTUNEANU I. I. 1976. *Cercothrichas galactotes, o apariție nouă în avifauna României*. Stud. Cerc. Șt. Nat. Muz Brukenthal. Sibiu. **20**: 295-298.
- CĂTUNEANU I. I. 1985. *Contributions aux recherches sur l'avifaune de l'Oltenie (Roumanie)*. Trav. Mus. Hist. Nat. „Gr. Antipa”. București. **28**: 269-288.
- CIOCHIA V. 2001. *Aves Danubii-Păsările Dunării de la izvoare la vărsare*. Edit. Pelecanus Brașov: 1-278.
- CIOBANU N. I. & LEMNARU I. 1974. *Contribuții la cunoașterea populațiilor de dropii din Jud. Olt*. Stud. și Cerc. Slatina: 309-312.
- DOMBROWSKI R. 1946. *Păsările României (Ornis Romaniae)*. Completată, ilustrată și prelucrată de DIONISIE LINȚIA. Edit. pt. Lit. și Artă. București **1**: 1-434.
- GĂINĂ F. 1981. *Berzele negre de la Bistreț*. Vîn. Pesc. Sp. 11:15.
- GROSSU A. & POPESCU M. 1975. *Vertebratele din zona montană a Olteniei*. Stud. și Cerc. Cons. Ocrot. Monum. nat. Jud. Mehedinți. Dr. T. Severin: 335-340.
- HAGEMELER W. J., BLAIR M. J. 1997. *The EBCC Atlas of European Breeding Birds. Their Distribution and Abundance*. Ed.T & A.D.Poyser London: 1-902.

- IONESCU ARGETOAIA. 1937. *O pasăre rară la noi: Mergus albellus în Oltenia*. Rev. Natura. 7: 329.
- IONETE L. 1963. *Vulturii codalbi de la Fumureni*. Vânător. Pesc. Sp. 8: 14.
- IONETE L. 1974. *Prezența berzei negre (Ciconia nigra), la Fumureni – Vâlcea*. Ocrot. **18(2)**. București.: 191-194.
- IONETE L. 1982. *Berze negre în pădurea Silea*. Vânător. Pesc. Sp. 4: 15.
- LINȚIA D. 1954, 1955. *Păsările din R.P.R.* Ed. Academiei R.P.R. București. **2, 3**: 1-298, 1-487.
- MUNTEANU D. 1983. *Caracterizarea avifaunistică a văii Cernei*. An. Banatului. Șt. Nat. Timișoara **1**: 253-257.
- MUNTEANU D., PAPADOPOL A., WEBER P. 2000. *Atlasul păsărilor clocitoare din România*. Ed. a 2-a. Publicațiile Soc. Ornit. Rom. 16. Cluj Napoca: 1-152.
- NADRA E. & TĂLPEANU M. 1975. *Aves. Fauna – Grupul de cercetări complexe "Porțile de Fier"*. Monografică. Edit. Acad. R.S.R. București: 304 – 311.
- ORZAȚĂ NARCISA. 2002a. *Contribuții la cunoașterea avifaunei din zona Corabia-Siliștioara*. An. Banatului Șt. Nat. Timișoara: 139-146.
- ORZAȚĂ NARCISA. 2002b. *Contribuții la cunoașterea avifaunei din zona Corabia-Siliștioara (II)*. Oltenia. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova. **18**: 202-206.
- ORZAȚĂ NARCISA. 2002c. *Ornithological observation in Rânca area, Parâng mountains*. Lucrările Conf. "Științe, procese și tehnologii agro-alimentare". Sibiu. 31 octombrie-1 noiembrie 2002. Sibiu: 293-300.
- ORZAȚĂ NARCISA. 2003a. *Păsările acvatice din Lunca Dunării dintre Jiu și Olt*. Oltenia. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova. **19**: 202-206.
- ORZAȚĂ NARCISA. 2003b. *Rare, vulnerable and endangered birds in Danube Meadow between the rivers Jiu and Olt*. An. Univ. s. Biol. Hort. TPPA. Craiova. **8 (44)**: 76-79.
- ORZAȚĂ NARCISA. 2004. *Preliminary data on the avifauna of Gârcov Marsh (Olt District) and the limitrophe area*. Analele Universității, s. Biologie. Horticultură. TPPA. Ingineria mediului. Craiova. **9 (45)**: 67-72.
- PAPADOPOL A. 1982. *Considérations sur la dynamique automnale et hivernale des oiseaux des zones centrales, d'est et de nord-ouest de l'Oltenie (Roumanie)*. Trav. Mus. Hist. Nat. „Gr. Antipa”. București. **24**: 189-202.
- PAPADOPOL A. 1984. *Contributions à la connaissance de l'écologie de quelques oiseaux nicheurs dans la zone centrale-estique de l'Oltenie (Roumanie)*. Trav. Mus. Hist. Nat. „Gr. Antipa”. București. **25**: 291-300.
- PAPADOPOL A. 1986. *Considérations sur le stade actuel de la connaissance de l'avifaune d'Oltenie; aspects zoogéographiques, de dynamique saisonnière et écologiques*. Trav. Mus. Hist. Nat. „Gr. Antipa”. București **28**: 177-198.
- PAPADOPOL A. & TĂLPEANU M. 1986. *Catalogue des collections ornithologiques provenant de Roumanie conservées au Muséum d'Histoire Naturelle "Gr. Antipa" Gaviiformes-Gruiformes*. Trav. Mus. Hist. Nat. „Gr. Antipa”. București. **28**: 199-246.
- PAPADOPOL A. & TĂLPEANU M. 1987. *Catalogue des collections ornithologiques provenant de Roumanie conservées au Muséum d'Histoire Naturelle "Gr. Antipa". Charadriiformes-Passeriformes*. Trav. Mus. Hist. Nat. „Gr. Antipa”. București. **29**: 213-316.
- PETRESCU ANGELA, CHIȘAMERA G., RIDICHE MIRELA SABINA. 2004. *Câteva observații ornitologice în Parcul Natural Porțile de Fier*. Drobeta Tr. Severin **4**: 50-53.
- POPESCU M. 1969a. *Contribuții la cunoașterea păsărilor din familia Fringillidae (Passeriformes), în Oltenia*. Ses. Com. Șt. Nat. Muz. 1964 Craiova. **12**: 207-212.
- POPESCU M. 1969b. *Presura bănățeană (Emberiza circlus.L) în Oltenia*. Rev. Muzeu. 1: 75-76.
- POPESCU M. 1971a. *Contribuții la cunoașterea avifaunei munților Parâng*. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova: 109-116.
- POPESCU M. 1971b. *Observații ornitologice pe Valea Sohodolului (jud. Gorj)*. Stud. și Com. Cons. Ocrot. Monum. Nat. jud. Gorj. Tg. Jiu: 167-169.
- POPESCU M. 1973a. *Originea geografică a păsărilor din munții Parâng – Vâlcan și depresiunea Petroșani, pe zone de vegetație*. Stud. și Com. Com. Culturii Educ. Socialiste, Rm. Vâlcea: 261-269.
- POPESCU M. 1973b. *Cercetări privind fenologia păsărilor din zona Parâng – Vâlcan și depresiunea Petroșani*. Stud. și Com. jud. Vâlcea (C.C.E.S): 271-276.
- POPESCU M. 1974. *Cercetări privind migrația păsărilor în condițiile Olteniei*. St. Cercet. Cons. Ocrot. Monum. Nat. jud. Olt. Slatina: 319-324.
- POPESCU M. 2000. *Studiul avifaunei munților Parâng- Vâlcan și depresiunea Petroșani*. Publicațiile Soc. Ornit. Rom. 12. Cluj-Napoca: 1-135.
- PRELIPCEANU I. N. 1934. *Vânat rar*. Vânătorul. 12: 7.
- RIDICHE MIRELA SABINA. 1998. *Noi date privind avifauna Lacului Dunăreni-Bistrț (Dolj)*. Omul și natura. Com. și ref. Muzeul de Științele Naturii, Ploiești
- RIDICHE MIRELA SABINA. 1999, 2000. *Catalogul colecției de ornitologie a Muzeului Olteniei (1978-1998, 1998-2000)*. Oltenia. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova. **15, 16**: 136-165, 179-184.
- RIDICHE MIRELA SABINA. 2000. *Păsări rare și monumente ale naturii aflate în colecția ornitologică a Muzeului Olteniei*. Naturalia. Stud. și cercet. Pitești. **4- 5**: 393-406.
- RIDICHE MIRELA SABINA. 2004a. *Statutul de conservare al avifaunei acvatice din bazinele piscicole Dunăreni-Bistrț (Dj), în raport cu legislația europeană*. Oltenia. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova **20**: 285-290.
- RIDICHE MIRELA SABINA. 2004b. *Inele și păsări inelate aflate în patrimoniul Muzeului Olteniei Craiova*. Scripta Ornitologica Romaniae. Cluj-Napoca **1**: 21-24.

- RIDICHE MIRELA SABINA. & BĂLESCU CARMEN. 2001. *Considerații ecologice privind avifauna acvatică din bazinele piscicole de la Dunăreni-Bistreț*. Oltenia. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova. **16**: 127-130.
- RIDICHE MIRELA & NARCISA ORZAȚĂ. 2004. *Analiză de ansamblu asupra ornitofaunei din zona umedă Dunăreni-Bistreț (Dolj)*. Drobeta. Șt. Nat. Drobeta Turnu Severin. **14**: 213-222.
- SEMEN N. 1967. *Lăstunul mare sudic (Apus melba melba L.) cuibărește în subcarpații Olteniei*. Rev. Muz. **5**: 464-466.
- SEMEN N. 1969. *Lăstunul mare sudic (Apus melba L.), cuibărește în Cheile Oltețului*. Rev. Muzeu. **1**: 76-77.
- ȘTEFĂNESCU D. 2000. *Aspecte privind situația speciilor de păsări răpitoare de zi din partea centrală și de sud a Olteniei*. Oltenia. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova. **16**: 185-186.
- TĂLPEANU M. 1962. *Lupul de mare în sudul Olteniei*. Vîn. Pesc. Sp.1: 21.
- TĂLPEANU M. 1963. *Ornitofauna bălților Rast-Bistreț din sudul Olteniei*. Com. Zool. Soc. Șt. Nat. Geogr. București **2**: 229-237.
- TĂLPEANU M. 1964a. *Păsările din lunca Dunării în Oltenia*. Vîn. Pesc. Sp. nr. 4: 3-4 și nr. 6: 3-10.
- TĂLPEANU M. 1964b. *Flamingul de la Orlea*. Natura. Seria Biologie. 1: 83-84.
- TĂLPEANU M. 1965. *Avifaune de la région inondable du Danube, en Olténie*. Trav. Mus. Hist. Nat. „Gr. Antipa”. București **2**: 293-317.
- TĂLPEANU M. 1971. *Rezervația de la Ciupercenii Noi (Dolj), refugiu pentru păsările din lunca Dunării*. Stud. Cercet. Cons. Ocrot. Monum. nat. Jud. Dolj: 37-41.
- TĂLPEANU M. & PASPALEVA MARIA. 1974. *Păsările de pe ambele maluri ale Dunării între Calafat și Olt*. Stud. și Com. Șt. Nat. Craiova: 75-82.
- TUCKER G. M. & HEATH M. F. 1994. *Birds in Europe their conservation status*. Conservation Series. nr.3. BirdLife International Cambridge.
- WALSTEIN C. 1853. *Elemente de ornitologie, după proprii observații locale, chiar în Țara Românească*. Tipog. Sf. Mitropolii București.
- ***. 2005. *Migrans*. Group Milgus. Tg. Mureș. **7(3)**: 4.

Ridiche Mirela Sabina - Muzeului Olteniei Craiova
Str. Popa Șapcă, nr. 8 RO-200422, Craiova, România
rimirela@yahoo.com